

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 4. Ex quibus rebus debeantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

malè, si de damno non maximo intelligatur: & aliunde superfit Curioni alimonia. Quis enim ferat directè vel indirectè auferri necessarium stipendium illi, quem jure noveris exigere posse?

§. IV.

Ex quibus rebus exigenda Decima sint.

I. **D**E omnibus bonis, quæ divino munere acquirimus, exigenda decimæ possunt. *c. Parochianos c. ex parte c. Tua nobis c. ex transmissa c. Pastora. is c. cum in tua in c. non est*, ita enumerantur. De vino, grano, fructibus arborum, pecoribus, hortis, negotiatione, de ipsâ etiam militiâ, de venatione, & de omnibus bonis decimæ sunt tribuendæ, ut qui de his eas solvere neglexerint, Ecclesiasticâ distributione debeant compelli. *Panor. Rebuff. Vivianus. Suar c. 31. Fran. Leo in thes. par. 2. c. 27. Less. l. 3. c. 39. D. 3. lac. de Graff. par. 2. l. 2. c. 27. n. 36.* Sed an de minimis quoque? Affirmat *Azor. l. 7. c. 24. q. 9.* ex oleribus etiam leguminibus, croco, scæno, & similibus intellige nisi contraria consuetudo valeat. *Tholosanus enim l. 2. c. 26.* tolerari consuetudinem ait, non solvendi decimas ex minutis rebus, dum modò sit præscriptio, cujus non extet memoria: & in Gallia juxta constitutionem Philippi Augusti non posse exigi decimas de rebus minutis, de quibus antea nunquam constat exactas esse. *V. Zypaum l. 3. Consult. Conf. 4.*

II. De iis, quæ acquiruntur liberali donatione sive inter vivos, sive causa mortis, per legatum aut institutionem hæredis variant DD. sententiæ. Deberi inde

decimas censet *Ostiensis, Silvester. & alii. Azor. quest. 10. secutus Rebuffum quest. 8. num. 31.* ad fructus, & bona mobilia trahit, quia, *inquit*, per donationem acquisita lucra sunt. Contrarium affruit *Suarez. c. 31. cum Innoc. in c. non est Panor. Valentia III. D. 6. q. 5. pun. 2. Silvestro. Tabiena, & al. multis.* Ea enim, quæ nobis liberali donatione obveniunt, non sunt, ut supponunt, alterius sententiæ Auctores, lucra, quia non nostra industria & manu, sed aliorum opera acquiruntur. Neque ex Canonibus aliud colligi potest, ut meritò sibi ipsis inimici censentur esse, qui tale onus admittunt.

III. Diversa ratio illorum bonorum est, quæ illicito modo acquirimus & lucratur: valetque Rosellæ distinctio. Si recipiens domini capax est, ad decimam tenetur Ecclesiæ: quæ tamen non exiget, ne favore iniquitati videatur: si verò domini incapax est, malè quæ sit nulla decimatio fiet. Unde sequitur, meretricum salaria decimationi obnoxia esse, usurariorum verò, furum, & raptorum lucra non esse. Hi enim contra justitiam peccant, & ad restituendum veris dominis tenentur: meretrices pro usu corporis sui, & obsequio mercedem accipiunt, malè quidem, non tamen injuriosè. Quòd si ex cæno spurcæ voluptatis emerferit aliqua ejus ut possit, non tamen admittet oblationem, aut decimam Ecclesiæ, non quid debeat, sed quid expediat, attendens. *Glo. & DD. in c. ex transmissa Moscon. l. 1. de ben. par. 3. c. 3. Thol. l. 2. c. 24. Fag. in 5. Eccl. præ. l. 1. c. 2.* Addit *Suar. si scorti alicujus peccatum occultum sit, & scandalum non timeatur, dare decimam partem de acquisitis bonis posse, eamq; à Parocho acceptari;*

cari, etiam delicti gnaro. Hoc enim nulla lege prohibetur, nec aliud incommodū sequitur. Quin etiam cum de peracta peccantia, & vitæ mutatione constat, publici peccatores etiam de anterioribus lucris decimas præstare possunt, easque Ecclesia recipere. *S. Tho. Innoc. Raym. Silv. Jac. de Graff. par. 2. l. 2. c. 27. n. 43*

IV. Titius pro stipendio laboris sui domum accepit (eadem ratio similibus est) nunquid ex ea decimas dabit? Datum existimat *Suarus c. 32.* vocans decimam personalem, quæ debeatur non solum, quando pecunia acquisita est, sed etiam quando fuerit triticum aut simile quid. Nam qualitas rei accidentaria est, & locum pecuniæ supplet domus in stipendium accepta. Malim cum *Gloss. & aliis* negativam partem sequi, quia in *c. Pastoral.* manifestè dicitur. Cum domus, ager, vinea, clibanus, molendinum, aut simile quid venditur, de residuo quasi lucro dandas decimas esse. De ipso adificio igitur, quia per se non parit lucrum, decimatio nulla fit. Idem de præda militari rerum immobilium fateri oportet, ut ipsemet *uarez* fatetur, & *Barb. in c. Pastoralis* universaliter astruit de immobilibus decimam quærendam non esse, citans *Rebuff Guil. Benedictum, Monetam, & Azor. l. 7. c. 24. q. 21.*

V. Si agrum locasti pro certa pensione, ex ea nemo decimas exiget. Illum enim cum oneribus suis conductor habet, & ex fructu illius satisfaciet decimatori. Neque hic audiendus *Abulensis*, qui in *c. 23. Matth. q. 204.* contrarium docet, non animadvertens ex eadem Ecclesiam duplices decimas nunquam exigere, quod hic fieret, si & locator & condu-

ctor ex eodem agro decimas exhiberet. *Silv. v. Decima n. 14. Zerola part. 1. n. 4.*

VI. Transivi per agrum hominis pigri, & ecce opertum spinis & urticis: coluisset illum, & Ministris Ecclesiæ decimas adferret, an non compensabit? si obligatio restituendi ex læsione iustitæ nascitur, pigri & inertes ad nullam compensationem tenentur. Neque apparet, quomodo ex possibilibus tributum petamus, fructusque nondum natos capere velimus. *Lessius c. 5. D. 7. num. 38.* Addit *Bonacina* probabilius videri, eum, qui segetes quamvis injustè combusserit, aut conculcarit, non teneri ad restitutionem decimarum, quæ ex conservatis perceptæ essent, quia nemo tenetur solvere decimas ex fructibus quos non colligit sua culpa: ergo nec, si fruges combussit, antequam fructus inde lumeret. In eandem sententiam allegat *Lessium*, sed parùm fideliter. Quamvis enim *c. 5. D. 7. num. 38.* dicat, secundum quosdam non teneri ad compensandum Ecclesiæ decimas, quas venatores de rebus capitatis alicubi solvere solent, si illos impediatur, quia decimæ, nisi de rebus perceptis non debentur; in *c. 39.* tamen agens ex professo de Decimis *Dub. 3. n. 15.* disertè affirmat non posse excusari eum, qui segetes ita destrueret, vel agricolam impediret, ut odio Ecclesiæ id se facere, opere ipso demonstraret.

VII. In prædialibus decimis non sunt expensæ deducendæ *c. Tua nobis. c. non est c. cum homines. & communiter DD.* Nam textus citati ita perspicui sunt, ut nullam cavillationem admittant, teste *Tiraquello de retractu gentil. §. 15. Gloss. 1. n. 10. V. Zypaum l. 3. Consult. Canoniar. Conf. 2.* qui

Oo 2 exten.

extendit quoque ad novalia, & agros, qui perruptis aggeribus inundati sunt. Neque enim propter reparationem aliquid decerendum est ex consuetis decimis, juxta *c. Pastoralis*. Æquitas tamen postulat, ut rusticis, qui novalia recens coluerunt, aliquot annorum immunitas concedatur, ut eò libentius terris incultis operam suam impendant. *Escobar. Tr. exam. 14. c. 4.*

DIXI In *predialibus*, ut personales decimas exciperem, in quibus deducuntur expensæ. *c. Pastoralis hoc tit.* Nam ratione iucris præstantur, quod quale sit, nisi deductis expensis, non intelligitur. At, *inquit*, fructus agrorum & arborum quoque ut proveniant, impensæ fiunt: cur non eodem modo deducuntur ante decimationem? Dux communiter causæ assignantur. Una est, quia lucrum meræ industriæ nullo modo intelligi potest, nisi prius impensæ separentur. Lucrum enim vocamus illud solùm, quod de novo accedit bonis nostris: fructus verò sive arborum sive agrorum DEI & naturæ beneficio magis, quam nostrâ industriâ proveniunt, ita ut neque qui plantat, neque qui rigat, sibi ascribere proventum possit: ac proinde non habitâ impensarum consideratione decimandi sunt. Altera est, quæ in Veteri legi Deus præcepit prædiales decimas integras solvi *Exodi 22. Levit. 27. & alibi*. Nec conveniens est, ut Evangelii & novæ legis Ministri deterioris conditionis sint. *c. Tua nobis. c. Commissum hoc tit. S. Thom. 22. quest. 87. art. 2 ad 1. Innoc. Ostiens. Anton. Panorm. Rebuff. quest. xi. Sylv. num. 9 Tholosan. l. 2. Syntagm. c. 26. Franc. Leo part. 2 c. 27. n. 60. Suar. c. 33. Laym. l. 4. tract. 6. c. 1. n.*

4. Moscon. l. 1. p. 3. c. 3. Canisius de decimis c. 2. n. 3. Piascius in praxi part. 2. c. 4. n. 60. Valens l. 3. tit. 30. §. 5. n. 2. Bonacina. tomo 2. pag. 351. n. 19 Nav. c. 21. n. 31. Armilla V. Decima n. 2. Sylv. n. 15. Azor. par. 1. l. 7. c. 35. q. 4. Escobar. tract. 2. Ex. 14. c. 4.

§. V.

De tempore, & loco, in quo Decima solvantur.

I. **N**ON remitto ad consuetudinem cum Leon. Lessio, sed remotis personalibus decimis, prædiales moneo exhibendas esse, quamprimum collecti fructus sunt. *c. revertimini 16. q. 1. c. cum homines h. t. ubi Alexander III. Mandamus, ait*, quatenus eos cogatis, ut decimam statim fructibus collectis persolvant, atque de subtractis, & retentis dignam satisfactionem exhibere procurent. Quod præceptum rationi conforme in primis est; neque aliud tempus magis utriusque parti commodum assignari potest, quam illud, quo collecti fructus sunt. Quod si bis terve in anno fructus proveniant, toties facienda decimatio est. *c. ex parte h. t. Rebuff. q. 12. Moneta c. 6. n. 8. Azor. 11. l. 7. c. 35. q. 16. Barb. de off. Parochi c. 27. n. 5. Adit Sylv. num. 15.* Si ex acervo frugum aliquid subtractum fuerit, dum rusticus moram facit, damnum ab eo compensandum esse, juxta *Reg. 25. lur. in 6.* Mora sua cuilibet noxia est.

II. Pro animalium fructibus seu foetu expectandum est tempus, quo vituli exgr. aut equorum pulli utiles esse incipiunt, & à matre separantur. Nec interest, corpus an pretiū detur, modò cõvenit,